Št. 109. V Gorici, v četrtek dne 26. septembra 1907. Tečaj XXXVII.

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti sprejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 15 K
2/3 . . . . . 10 »
1/3 . . . . . 5 »

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA" ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriškem in Gradiščanskem" in „Kažipot po Ljubljani in kranjskih mestih", dalje dva krat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštnih zvez" ter mesečno prilogo „Slovenski Tehnik".

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štev. 7 I. nadstr. v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček. Ne naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za vsebino in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nad tl. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoludne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC" izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: Schwarz v Šolski ul., Jellersitz v Nunski ul., Ter. Leban na tekališču Jos Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v pokopališčni ulici, I. Matiussi v ulici Formica, I. Hovañsk v Korenski ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — Telefon št. 83. — »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Novi volilni red in „Gorica".

Spomladi smo čitali v protestu „Sloge" proti novemu volilnemu redu med drugim to-le:

„V § 4., odstavku IV. novega deželnega reda je določeno, da dež. zbor naj šteje šestero poslancev iz splošne volilne skupine. V § 10. volivnega reda navajata se dva volivna okraja v tej skupini, in § 12. volivnega reda določuje, da vsak volilni okraj te skupiče voli tri poslance.

V tej določbi tiči **velika krivica**, ki se godi enemu volilnemu okraju v primeri z drugim: kajti prvi volilni okraj šteje po uradni štetvi z dne 31. decembra 1900. domačega prebivalstva le 88.600, drugi pa 137.000 duš, a obema je namenjeno enako število poslancev, namreč 3, tako da v prvem volivnem okraju bi prišel na 29.300 prebivalcev en poslanec, v drugem pa na 45.700. Za to razliko in krivico ne navaja novi volivni red nikakega razloga, ker ga tudi ne more navesti. A opomniti je, da v prvem volivnem okraju je z 88.000 Italijani pomešanih 5.600 Slovencev v mestu goriškem, v drugem volivnem okraju pa biva 137.000 Slovencev brez znatne italijanske primesi.

Očividno je torej, da po novem volivnem redu se godi **velika krivica** slovenskemu življu v prilog italijanskemu, ne da bi mogel kdo trditi, da imata na tem svojo korist avstrijska misel ali državni interes. Slovenski živelj je oškodovan po sedanjem volivnem redu v vseh volivnih skupinah; a novi volivni red prizadeva mu krivico še v splošni volivni skupini. Tu ni govora o tem, da se uvaja splošna in enaka volivna pravica, marveč **poostruje** se stara krivica z novimi določbami, ki delajo krivico le še bolj občutno in **kričečo**, nego je bila do zdaj."

Tako spomladi — sedaj jeseni pa pravi „Gorica" glede novega volilnega reda v številki 77. tako-le: „Čemu ta divji krik? Kaj je pa tu tako groznega? Kaj se je spremenilo na slabše"?

Spomladi prej je pripovedovala o veliki krivici, povedala je, da se **poostruje** stara krivica z določbami, ki jo delajo še **bolj občutno** in **kričečo**, sedaj pa ne ve nič več o tej krivici, marveč celo vzdihuje nekako ogorčena: „Kaj se je spremenilo na slabše? Kaj je tu tako groznega"?

Že iz tega vidi vsak razumnik, kako grdo sleparsko igro igra „Gorica" glede volilnega reda. Ravna se po starem klerikalnem geslu: kakor kaže! Spomlad jej je kazalo obsojati volilni red, sedaj jeseni jej kaže braniti ga. In res ga brani ter se celo zgraža nad onimi, ki ga še vedno obsojajo, spomladi in jeseni.

Iz citovanega je razvidno vse rokovnjaško sleparstvo klerikalcev, tako da ni treba zopet citovati že ostalega protesta „Sloge" iz spomladi, katerega smo tačas že priobčili s komentarjem.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Vrtojbe. (Veselica 29. sept. t. l.) — Kakor že naznanjeno, priredi naša podružnica družbe sv. Cirila in Metoda svojo veselico dne 29. septembra, katere čisti dobiček je namenjen ves za to prekoristno in za obstoj slovenskega naroda velevažno družbo.

Nobena država, nobena politična stranka, noben narod, in tudi posameznik ne, ne dospe drugače do uresničenja svojih nad, — do zmage, kakor s svojo lastno notranjo silo, s svojo lastno energijo. — Tega pa ne more dobiti nikjer drugje, kakor v izobrazbi in v omiki. To zopet pa dajejo le šole in sicer šole, kjer se poučuje v materinščini, v milem narodnem jeziku. Na kratko: da se narod izobrazi in izomika, mu je treba pred vsem narodnih šol, v katerih poučujejo in vzgajajo mladino narodno zavedne moči v narodnem duhu. Tega pa nam zatiranim Slovencem manjka, posebno pa našim milim bratom na meji. Kajti oni, ki nam bi morali to dati, kakor je njih sveta dolžnost, se branijo na vse kriplje in pretege. Zato moramo skrbeti Slovenci sami za narodno šolstvo, v katerem se poučujejo naši otroci v mili slovenščini, v katerem se navdušujejo otroška srca za slovensko domovino, za narod slovenski, iz kojih izidejo naši otroci kot navdušeni narodnjaki in zavedni Slovenci.

Na severu skuša nemški medved s „Šulferajnom" in s „Südmarko" požreti nedolžno slovensko deco, na jugu pa nastavlja laški volk z „Lego nazionale" svoje zanjke, da bi vjel katerega slovenskega otroka. Torej nevarnost na severu, nevarnost na jugu za naš narodni obstoj.

Kot protitežje proti tema zverinama smo ustanovili Slovenci „Družbo sv. Cirila in Metoda", katera še precej vspešno odbija atentate na našo deco in jo ohranja slovenskemu narodu. Kdor je torej res pravi Slovenec z vsem svojim bitjem in žitjem, komur ni slovenstvo le prazna fraza, kdor noče biti le navidezen rodoljub, ta bo vsak podpiral to družbo.

Glavno vodstvo pošilja okrožnice svojim podružnicam, naj pobirajo doneske, naj prirejajo veselice v korist družbe, ker potrebe so vedno večje in nujnejše. In naša podružnica se je prva odzvala temu apelu izmed podružnic v goriški okolici. Da bo vspeh prireditve v moraličnem oziru dober, za to je že preskrbljeno na vse strani. Mili glasovi slovenske pesmi, očarujoči zvoki ljubkih tamburic, dve šaloigri najboljše vrste... pa kaj bom vse pravil, saj objavimo spored prihodnjič. Da pa ne zaostane gmotni uspeh za moralnim, to je pa odvisno od Tebe, slovensko čuteče občinstvo. Meščan in okoličan pridi v Vrtojbo na veselico! —

Kakor smo čitali v cenjeni „Soči", se vdeleži i „Goriški Sokol" korporativno naše veselice. Druga društva posnemajte ga in prihitite mnogoštevilno k nam. Zberimo se pod okriljem sv. Cirila in Metoda v močno armado! Združimo se v nepremagljivo falango pod njuno zastavo za blagor in napredek naroda slovenskega!

Na svidenje v nedeljo v Vrtojbi! Na zdar! —

Iz Brd. (Novo šolsko poslopje v Kozani.) — Dne 15. tek. m. se je izvršil na slovesen način blagoslov in predaja novega šolskega poslopja v Kozani. Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša, pri kateri sta bila prisotna tudi visokorodni gospod dvorni svetnik grof Attems in gospod šolski nadzornik Franjo Finžger. Po končani sv. maši se je vila od cerkve dolga procesija proti novi šolski stavbi. Ko se je tam cerkveni obred izvršil, je visokorodni gosp. grof v lepih in vznešenih besedah orisal namen ljudskega šolstva ter izročil ključe šole gospodu nadučitelju Gradniku. Nato govori obširno domači gospod vikar Vuga istotako o namenu šole, zlasti je poudarjal, da temelj šole je vera, in da le iz šole, katera sloni na verski podlagi, postanejo dobri mladeniči, možaki, dekleta in žene ter pravi patriotje; nasprotno pa, da brezverske šole vodijo v anarhizem i. t. d. (Kaj primernejše ni mogel govoriti? Ur.)

Gospod šolski nadzornik polaga v krasnih besedah prisotni mladini in starišem na srce veliki pomen šolskega pouka ter priporoča tesnost med stariši šolske mladine in učiteljstvom, da bode šolski pouk uspešen.

Gospod nadučitelj Gradnik se v obširnem govoru zahvali gospodu grofu, šolskemu nadzorniku na postavitvi novega šolskega poslopja; spomni se tudi najvišjega zaščitnika šolstva, presvitlega cesarja, na kar je šolska mladež pod vodstvom gospice učiteljice Princičevo zapela cesarsko himno.

Župan Obljubek se zahvali v imenu občine ces. kr. okrajnemu šolskemu svetu, osobito predsedniku istega, gospodu dvor. svet. grofu Attemsu ter gosp. šolskemu nadzorniku Finžgerju, za postavitev prekrasnega šolskega poslopja, toplo priporočujoč, da bi se čim prej v Kojščanski županiji postavila, tam kjer je treba, primerna šolska poslopja.

Nato se je slavnost končala in občinstvo si je ogledalo notranje prostore nove šole. Ta nova šola, smelo se trdi, da je edno najkrasnejših šolskih poslopij v goriškem šolskem okraju.

Kot podjetnik te šolske gradbe je bil znani zidarski mojster Valentin Vuga iz Kozane, kateri je delo jako okusno in lično izvršil, za kar zasluži javno priznanje in zahvalo.

Pri tej slovesnosti, kakor je že „Soča" poročala, se je ponesrečil 23-letni mladenič in zidar Karol Valentinčič iz Kozane. Nesreča izvršila se je tako-le:

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev".

Francoski spisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

— Gospod, pravi gospica d'Aubigné, obrnivši se na Scarrona, kakor bi se hotela tudi ona vdeležiti razgovora, ki ga je imel ta z mladim vikomtom, kaj ne občudujete prijateljev ubogega Voitura! Čujte vendar, kako ga obirajo, dočim ga navidezno hvalijo! Prvi mu odreka pristna čuvstva, drugi poezijo, tretji originalnost, četrti komiko, peti neodvisnost, šesti... Eh, moj Bog, kdo ve, če mu bodo sploh kaj pustili, temu slavnemu možu, kakor se je izrazila gospica Scudery.

Scarron se je začel smejati, Raoul tudi. Lepa Indijka se je sama čudila učinku, ki ga je napravila, povesila je oči, in njen izraz je bil zopet tako naiven kakor poprej.

— Duhovita ženska, pripomni Raoul.

Athos, ki je stal še vedno v kotu pri oknu, je gledal ves ta prizor z izrazom zaničevanja na ustnah.

— Poslušajte, prosim, grofa La Fère, pravi gospa Chevreuse koadjutorju, govoriti moram ž njim.

— Jaz pa moram vzbuditi mnenje, da ne govorim ž njim, odvrne koadjutor. Ljubim ga in občudujem, ker poznam njegove stare zgodbe, vsaj nekatere; toda ozdraviti ga ne mislim prej nego pojutrišnjem zjutraj.

— In zakaj pojutrišnjem zjutraj? vpraša gospa Chevreuse?

— To izveste jutri zvečer, odvrne koadjutor ter se nasmehne.

— V resnici, dragi Gondy, pravi vojvodinja, vi govorite kakor Apokalipsa. Gospod Herblay, pravi nato, obrnivši se proti Aramisu, bi li hoteli biti nocoj še enkrat moj sluga?

— Kako morete vprašati, vojvodinja! odvrne Aramis; nocoj, jutri, vedno, samo velite!

— Torej mi poiščite grofa La Fère, rada bi govorila ž njim.

Aramis se je približal Athosu ter se vrnil ž njim.

— Gospod grof, pravi vojvodinja te izroči Athosu pismo, tu imate, kar sem vam obljubila; najin varovanec bo izvrstno sprejet.

— Milostna, odgovori Athos, srečen je, da vam more biti za kaj hvaležen.

— Zaradi tega Vam ga pač ni treba zavidati, zakaj jaz moram biti hvaležna vam, da sem ga spoznala, odvrne vojvodinja poredno, z nasmehom, ki je spominjal Aramisa in Athosa na Marijo Michon.

Nato se je dvignila ter vprašala po svoji kočiji. Gospica Paulet je že odšla, gospica Scudéry je ravno odhajala.

— Vikomt, pravi Athos Raoulu, pojdite za gospo vojvodinjo Chevreuse; prosite jo, da jo smete spremiti po stopnicah in ko se ločite, se jej zahvalite.

Lepa Indijka se je približala Scarronu, da se poslovi od njega.

— Kaj že odhajate? vpraša Scarron.

— Kakor vidite, sem med zadnjimi. Če imate kaj novel Voiturovih, prosim, blagovolite mi jih jutri poslati, posebno če so dobre.

— O, sedaj lahko umrje, pravi Scarron.

— Kako to? se začudi delica z žametastimi očmi.

— No, seveda! Njegov slavospev je že gotov.

In ločila sta se smeje. Deklica se je še obrnila sočutno na ubogega hromca, in ubogi hromec je gledal za njo z zaljubljenimi očmi.

Polagoma so se razhajale gruče. Scarron se je delal, kakor da ni zapazil, kako se nekateri gostje tajinstveno govorili med seboj, da je prišlo za nekatere nekaj pisem, da je imela soareja nekak skriven namen, ki se je zakrival pod hrupnim razgovorom o literaturi. Toda kaj je to brigalo Scarrona? Sedaj se je pri njem lahko svobodno zabavljalo: od tega jutra ni bil več kraljičin bolnik, kakor je bil dejal poprej.

Raoul je bil spremil vojvodinjo do kočije; ko se je vsedla vanjo, mu je ponudila roko, da jo poljubi. Potem pa jo je prijela jedna tistih njenih čudnih muh, zaradi katerih je bila tako obožavana in tako — nevarna: sklonila se je k Raoulu, ga poljubila na čelo ter rekla:

— Vikomt, naj vam prinesejo moje želje in ta poljub vso srečo!

Potem ga je odrinila lahno od sebe ter velela kočijažu, naj pelje v hotel Luynes. Kočija je oddrdrala; gospa Chevreuse je še zadnjič namignila Raoulu skozi okno, in ta se je vrnil ves zmeden v sobo.

Athos je razumel, kaj se je pripetilo, ter se nasmehnil.

(Dalje pride.)

Ponesrečenec je držal papirnato patrono v levi roki, katero je velel prižgati Martinu Medveščeku s Kanalskega. Slednji je res ono patrono z vžigico prižgal ter velel ponesrečencu, naj hitro vrže patrono od sebe; ko je Valentinčič hotel patrono v zrak vreči, je ista v trenotku pritiska eksplodirala in roko mladeniču razstrelila tako hudo, da so mu morali v bolnišnici 4 prste odrezati.

Visokodni gospod glavar je sam ponesrečencu roko izpral in obvezal, za kar mu bodi za ta blagodušni čin izrečena srčna hvala.

Iz Gorice.

Župan Pavlica — vrli podpiralec ubogih. — Neki udovi, bivajoči v Gorici, katere mož je bil iz Rihemberga, je bila podeljena od občine „velika“ podpora v znesku 10 K za oskrbovanje štirih nedoraslih otrok, katerih najstareji je imel takrat 15 let. To podporo bi moral poslati župan Pavlica vsaki mesec po pošti; ali ubogi človek, preobložen z delom, je velikokrat pozabil poslati znesek, tako da je morala uboga gospa spominjati „dobrotnika“ pismeno po dva ali trikrat, naj pošlje njeno od staršinstva ji podeljeno svoto, ali pa čakati na priložnost, da je prišel v Gorico; seveda je morala tedaj udova zapustiti delo in ga loviti po mestu. Ko ga je našla, je s trudom spravila iz njega zakasnjeno svoto, kakor da bi dajal on to iz lastnega žepa, ne pa iz občinske blagajne. Ko ji ni hotel dati denarja, mu je rekla, da ona ne vpraša denarja zase, ampak za otroke. Ko tudi to ni omehčalo „usmiljenega“ srca očke Pavlice, mu je rekla, da pošlje otroke v Rihemberg, da bi jih tam vzdrževali. On ji je pa velikodušno odvrnil: „Le pošljite jih, saj so dovolj veliki za krave past; (eden je bil v nižji, najstarejši pa v višji gimnaziji) pridite tudi vi, vam damo že dovoljenje, da boste lahko od hiše do hiše prosila.“ Zopet drugič pa ji je rekel ta „vrli“ pristaš cerkve: „Kej ne dobiste nobenga, sej ste še fejst, zakej se ne uoženeste, pridte če gor, je nadaljeval ta „vrli narodnjak“, sej Vam nejdemo anga Taljana, ki jih imamo zdej puhno tam gor.“

Svoto ji je dajal z lepa ali z grda do Velike noči preteklega leta; kar hipoma jo je pa ustavil.

V tem času oboli udova od prevelikega truda in napora, poslala je zato svojega 12-letnega sina v Rihemberg z nado, da vsaj mladi deček omehči srce našega Pavlice. Čakal ga je do približno 9. ure zvečer, in konečno ga je nato našel sladko ginjenega od rumenega vipavca. Omečil ga je s prošnjami tako, da mu je velikodušno podaril veliko svoto 60 kron, pardon 60 vinarjev; a deček jih ni hotel sprejeti, ter se je vrnil brez podpore domov k svoji bolni materi.

Slednjič obrne se udova na občino s prošnjo, in na to je poslalo županstvo odgovor, iz katerega priobčim kratek dobeseden odlomek:

. . . . „Priznava se tudi, da ima kot taka res velike stroške za vzdrževanje svojih otrok, ki uže gimnazijsko šolo obiskujejo, in da brez pomoči ne more teh vzdrževati; todo staršinstvo je tega mnenja, da ni dolžno vzdrževati otrok v višjih šolah.“

Iz tega se razvidi, da je očki Pavlici ljubše, da postanejo sinovi iz njegove občine kravji pastirji, nego da obiskujejo kako višjo šolo in da postanejo ti opora slovenskemu narodu!

Prijatelj prizadete družine.

Iz cerkljanskega okraja.

Cerkno, 24./9. 1907. — Zadnji dve številki „Prismojenega lista“ sti res popolnoma prismojeni, osobito pa, kar se piše v Cerkljanskih novicah. No, ni čuda!

Piše o nekih „junicah“, o „naraščaju“ itd., svetoval bi mu pa, da naj malo bolje pogleda okoli sebe ter se poprej, kakor zopet kaj piše, malo bolje informira.

Ali ne vidite, kako hodi naš novi „advokat“ v „strano“ junico kupovat ter jo vsak večer vozi na poskušnji po ulicah, pa se mu menda zdi še presuha, a najbolje stori, če takoj „zgliha“ zanjo, ker „opitala“ se ne bode nikdar.

Kar se pa tiče „naraščaja“, bi bilo pa najlepše, ko bi bil dopisnik lepo molčal; katera stranka bolje skrbi zanj, kakor klerikalna? A prvo in častno diplomo za „naraščaj“ pa dobijo najbližnji nadškofovi sorodniki v Cerknem.

Hvali pa abstinenčno društvo, ki je res hvale vredno. Pravi, da so sami možje in mladeniči vpisani v to društvo, a temu ni tako.

Bil sem neki dan na tuk. trgu, kar se pridrvi tropa otrok (čez 15) od 5 do 7 let starih sem od farovža z „medajcami“ v rokah ter so vpili, da so se vpisali v abstinenčno društvo, a eni izmed teh, ki so imeli „medajce“, so pa vpili: še bomo pili „Knavsovca“.

Dr. Knavs, opustite te neumnosti ter pustite nedolžne otroke pri miru, ki ne ločijo žganja od vode; svetoval bi vam pa, da spreobrnete ter vpišete v društvo abstinentov, kakor n. pr. vašega organista, cerkovnika ter tistega vašega najožjega pristaša, ki se je v klerikalni gostilni napil „Knavsovca“, potem pa se mu je pri nekem klerikalcu „peč podrla“ in še mnogo takih, ki so pod vašo komando, pa največji šnopsarji.

Oh, in ta uboga policijska ura, mislil sem, da je že res zmrznila, pa le še jo je privlekel na dan.

Dopisnik pa vidi samo naše gostilne, pri Kobali ali pri Tinčku pa se sme točiti in vpiti cele noči.

Ako ravno nimam navade zahajati v klerikalne gostilne, vendar stopim neko noč v prvo klerikalno gostilno; ko pridem notri, bilo je petje, kričanje, vpitje, kreganje; naš novi „advokat“ pa je bil tako abstinenčen, da sam svojih nog ni bil več gospodar, na splošno, bilo je vse pijano.

Na to vprašam nekega abstinenta: kakšni abstinenti ste? Odgovori mi: saj nismo popolnoma, saj „žiher“ pijemo. In to razgrajanje je bilo ob 2. uri čez polnoči; seveda tukaj ni treba policijske ure, kaj ne, dr. Knavs!?

Slišijo se še druge lepe stvari, in ako ne odneha naš zdražbar dr. Knavs, pride vse na vrsto.

„Svobodomislec“.

Iz Otaleža. — V zadnjem „Prim. listu“ se hvali naše „Katoliško izobraževalno društvo“, kako veselico da je priredilo. Vprašamo pa člane istega društva, katero vlogo so sami izpolnili?

Ko je naše „Bralno [illegible]stvo“ napravilo veselico 1. sept. t. l., smo [illegible] vloge izvršili sami Otaležci, a pri veselici „Kat. izobr. društva“ so pa vse vloge morali izvršiti Cerkljani. „Izobraženci“, kdaj pridete za nami, da boste sami prirejevali veselice, kakor mi.

Iz kanalskega okraja.

Iz Kanala. — Občo pozornost je vzbudil naš gospod Mihael Zega, ki je prijadral iz naprednega tabora, v katerem je stal dolga leta trdno in neomajano, skozi „agrarno“ stranko v klerikalna nebesa. Nastopil je na shodu „Kmečke zveze“ v Kanalu in bil izvoljen tudi v odbor. Skrivnostno-čudodelni morajo biti učinki, ki so tega moža dovedli v tako družbo. „Prim. list“ ga je blatil in psoval, sedaj je pa ta umazani farovški list glasilo „Kmečke zveze“ in Zega odbornik „Zveze“, katera ima našega kmeta le za norca. Značaji, značaji!!

Iz tolminskega okraja.

Iz Idrijske doline. — Povodom obč. zbora „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Bohinju podpisal je bil protest proti novemu odboru v imenu goriških Slovencev neki Razpet. „Soča“ je svoječasno vgovarjala opravičeno proti tej smelosti in vprašala, kdo je ta Razpet, katerega nikdo kot takega ne pozna; mislili in pričakovali smo, da nam povesta ime in značaj te nam neznane veličine „resnicoljubna“ „Gorica“ ali „Prim. list“; a zaman, potuhnila sta se za molčanjem — že vesta zakaj. Kdo neki torej je ta Razpet, hoteč proslaviti svoje ime v javnosti, a se ga celo klerikalni listi ne upajo objaviti javnosti?

Hudomušni ljudje pripovedujejo, da je to isti mož, ki je tik pred skupščino potoval v sebi jednaki družbi po Gorenjskem in se priporočal pri kranjskih klerikalcih kot zastopnika v odbor za Ciril-Metodovo družbo; seveda so celo ti ljudje zmajali z glavo nad predrznostjo tega moža, če je tudi slučajno fajmošter z nad Idrije. Ta človek se je drznil nepoklican podpisati protest proti novemu družbinemu odboru v imenu goriških Slovencev? Od moža, katerega širša javnost niti od daleč ne pozna, ožja pa le kot vsakdanjega sprehodnika iz Idrije do Bače pa nazaj, si napredni Slovenci prepovedujemo kakoršnokoli zastopstvo v narodnem obziru. Srcem radi pa ga prepuščamo klerikalnim backom. Mi bi tega človeka niti ne imenovali v javnosti, ker je sploh ničla za narod, in bi mu niti od daleč ne stopali v bližino, kakor smo molčali do zdaj, da je mirno vršil svoj obligatni sestanek v izvestni družbi, če bi se ne bil podal mož na tako predrzno in opolzko pot javnosti.

Taki možje, kakor je Razpet, naj molčijo in se skrijejo, ne pa da silijo v javnost, kjer se skrajno smešijo. Razpet, naš znani Razpet, zastopnik goriških Slovencev! Za poč't!

Domače in razne novice.

Glasbena šola „Pevskega in glasbenega društva“ v Gorici. — Šolsko leto 1907./08. se prične v društveni glasbeni šoli v pondeljek 30. septembra t. l. Vpisovanje v šolo se vrši do istega dne vsak dan izjemši nedelje in praznike v društvenih prostorih v Trgovskem domu (vhod od strani ljudskega vrta) od 11–12½ predpoldan in od 3–5 popoldan. V soboto 28. septembra ob 3. uri popoldan se zbero vsi vpisani gojenci v pevski dvorani, da se jim naznani razdelitev ur.

Posebej se vabi gojence in gojenke srednjih šol t. j. c. kr. gimnazije, realke in učiteljišča za vpisovanje v dijaški zbor, ki se bode vršilo kakor gori napovedano. Razdelitev ur se določi 28. septembra.

V interesu gojencev je, da se z vpisovanjem ne odlaša, ker si mora le oni izbrati ugodne ure, ki se je pravočasno vpisal. Po 28. septembru se vpisujejo gojenci le izjemoma ter se bodo morali zadovoljiti z onimi urami, ki ostanejo še na razpolago.

Učni predmeti glasbene šole so: violina, glasovir in petje (zborovo in solo).

Cilj šole je podajanje glasbene izobrazbe v navedenih inštrumentih v zborovem in solo-petju.

Zavod stoji pod artističnim vodstvom gosp. Josipa Michla, izprašanega na praškem konservatoriju, ki ob enem poučuje violino in petje. Glasovir poučuje pri izpraševalni komisiji za srednje šole na Dunaju izprašani g. Emil Komel.

Pogoji sprejema:

1. stariši ali odgovorni zastopniki gojencev pristopijo kot člani društva in plačujejo na mesec od 1. okt. 1907. pa do 1. okt. 1908. po 1 K;

2. učnina za vsakega učenca znaša 3 K na mesec, ki se plačuje skupaj z društvenino od meseca do meseca za naprej. Gojenci iz ene družine plačajo učnine 5 K, z društvenino staršev vred po 6 K na mesec.

Pevsko in glasbeno društvo je doseglo za svoje zavode podporo ministerstva za bogočastje in uk in je s tem pridobilo priznavanje kot javen zavod, prvi in edini na Goriškem. Dosedanji uspehi šole in društva jamčijo staršem tudi za nadaljnje uspehe.

Dijaški zbor nastopi že tekom leta 1907.-1908. s samostojnim koncertom, da se tako da priliko občinstvu, spoznati delovanje in uspehe društva pri šoli.

Društvo je urejeno strogo po načelih »Glasbene Matice« v Ljubljani in je z isto v redni dotiki, kakor je po drugi strani izključena vsaka tendenca izven strogo izobraževalne in umetniške.

V Gorici, 19. sept. 1907.

Odbor pev. in glasb. društva.

Dijaški kuhinji je dovolilo županstvo v Podgori v seji 24. t. m. podpore 100 kron. Hvala!

Županstvo v Mirnu je darovalo 50 K. Hvala! Živeli posnemovalci!

Mature na gimnaziji so napravili z dobrim vspehom včeraj: Ciril Peternel iz Cerkna, Franc Pahor iz Opatjegasela in Ivan Braz s Srpenice.

Kot podporni člani so pristopili k akad. fer. društvu „Adrija“ gg. Josip Pavletič s 5 K, Alojzij Urbančič nadučitelj z 2 K, Anton Faganeli učitelj z 2 K in Pavel Faganeli z 2 K, vsi iz Mirna. — Ob tej priliki se obrača „Adrija“ vnovič do vseh prijateljev društva, da po možnosti pristopijo kot podporni člani. Kajti naloga, kojo si je nadela „Adrija“, se da uspešno izvršiti le, če je društvo močno. V kratkem se otvori četrta javna knjižnica.

Kako v Istri in kako pri nas. — Istrskemu deželnemu zboru je predložena reforma volilnega reda. Lahi bi imeli po tem novem volilnem redu 24 poslancev, Slovani 15. — Slovanski poslanci so se postavili hitro na edino pravo stališče, da take reforme ne sprejmejo, marveč da tiče večini v deželi večina v deželni hiši. Tako ali pa — nič! Čast takim poslancem, ki umejo pravo svojo nalogo — fej pa goriškim klerikalcem, ki so sprejeli tako krivičen volilni red iz strankarskih in sebičnih nagibov. Postopanje slovenskih istrskih poslancev obsoja jasno in odkrito izdajsko delo Gregorčiča in njegovih pajdašev.

Razpis služeb na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole: 1. Mesto ravnatelja v IX. plačilnem razredu (letna plača 3600 K), kateri more preiti v VIII. plačilni razred deželnih uradnikov. 2. Mesto učitelja-pristava v X. plačilnem razredu (letna plača 2860 K), kateri more preiti v IX. plačilni razred.

Kdor namerava prositi za označeni mesti, predloži naj svojo pravilno opremljeno prošnjo deželnemu odboru do 20. oktobra t. l.; prosilci morajo s spričevali o dovršenih študijah in s spričevali o vsposobljenosti za kmetijsko poučevanje dokazati, da so znanstveno in strokovno primerno izobraženi.

Nadaljna pojasnila se dajejo v uradih deželnega odbora. — Deželni odbor.

„Goriška slovenska mladina“ prične tekom oktobra s plesnimi vajami, koje je prirejala vsako leto, in ki so vedno tako sijajno vspevale. Odbor se je vsestransko potrudil, da bo nudil našemu plesočemu občinstvu kar mogoče najlepše in najboljše. V ta namen si je tudi preskrbel dvorano bivšega hotela „Central“, kjer se vršijo plesne vaje. Dvorana bo brez dvoma zadostila željam cenj. plesalk in plesalcev, ki so si vedno želeli večjega prostora. Vsak gotovo dobro pozna pomen plesnih vaj, ki jih je prirejala druga leta „Gor. slov. mladina“ in vsak udeleženec se gotovo spominja onih prelepih ur in pred vsem sijajnega zaključnega plesa, ki je na tako lep način pokazal vzajemnost v s e goriške mladine.

Vpričo tega se podpisani nadeja obilne udeležbe in računa gotovo na nekdanje simpatije svojih mnogih prijateljev.

Odbor „Gor. slov. mladine“.

Goriška „Slovenska Mladina“ začne s svojimi plesnimi vajami v dvorani „Goriške Čitalnice“ v nedeljo dne 29. t. m. (popoldne ob 3. uri). Avtoriziran plesni učitelj bode podučeval različne plese, n. pr.: „Crnogorka, Beseda, Kolo, četvorka, pas d' Espagne, pas des Patineurs, figuralni valček itd. itd. Naše sl. občinstvo je že dodobra udomačeno pri plesnih vajah v dvorani „Goriške Čitalnice“ in se ne bo postilo begati po različnih konkurenčnih prireditvah. Ker smo preskrbeli izvrstnega učitelja in ker je ves čisti dobiček namenjen „Dijaški kuhinji“, upamo, da se bodo vsi sloji ter vse naše dijaštvo polnoštevilno udeležili teh plesnih vaj. Vabila se glase sicer na ime. Vendar je mogoče, da v naše največje obžalovanje pri razpošiljanju vabil koga prezremo. Kdor torej ni dobil do nedelje vabila in bi se vaj udeležil, naj se blagovoli oglasiti dne 29. t. m. pop. ob 1½ uri v dvorani ali pa dobi vabilo pri vstopu. K obilni udeležbi dne 29. t. m. in zanaprej vabi uljudno odbor.

„Šolski Dom“ v reklami za laškega liberalnega botegarja. — Klerikalci so se spozabili že tako daleč, da delajo s „Šolskim domom“ reklamo za laškega botegarja Teodora Chriberja v „Krojaški zadrugi“. Iz skupičkov vrže med včasih kako kronico za „Šolski dom“, in „Gorica“ to naznani slovenskemu občinstvu v posebni „novici“. Vrže pa tako krono ne morda zato, da bi podprl „Š. dom“, katerega je že precej zrahljal sam dr. Gregorčič, ampak v svrho reklame, češ, neumni „ščavi“ pridejo tim rajše kupovat k Teodoru in že povrnejo kronice. Reklama je lepa reč, zlasti če se je zasukne tako, da pravzaprav nič ne stane. — Skrajna nesramnost, lumparija pa je to, da klerikalci vlačijo celo „Š. dom“ v reklamo za laškega botegarja. Slovenske trgovce podijo proč od sebe, nimajo prostora za njihove inserate, niti jedne besede v listih jim ne privoščijo, za laškega botegarja pa zlorabljajo celo ime „Šol. Doma“. To je višek nevarne igre s „Šol. Domom“. Zadnji čas bi bil, da se ga reši iz klerikalnih krempljev!

Goriški mestni svet je imel v torek sejo. Finančnemu odseku so izročili dopis poštnega in brzojavnega ravnateljstva, kjer je govora o telefonični črti Gorica-Solkan in Kanal-Tolmin. Troškov bo 20.000 K. Koliko misli prispevati goriška občina? Pri proračunu za leto 1908. je rekel župan, da upa, da bo mogoče odpraviti sedaj še obstoječe mitnine. Za novo kavalerijsko vojašnico se je določilo 26.458 K; nakupi se 6797 m² zemljišča na Tržaški cesti. 500 K so določili odseku za napravo malih stanovanj; odsek se je pom-

nožil. — Govorilo se je tudi o tem, da naj se postavi 5 prodajaln na izvoznem trgu. Društvo trgovcev se je izreklo proti temu, na kar se je določilo, da se morda kedaj pozneje postavijo omenjene prodajalne.

Gregorčičeve velike dohodke za lenuharenje (1000 K na mesec) hoče znižati „Gorica“ s tem, da preiskuje Gabršček u žepe, koliko zasluži on. Gabršček je delaven človek, ki si mora prislužiti svoj kruh, Gregorčiča redi „narodno delo“ tako, da dobiva za brezdelje po 1000 K na mesec. Poleg Gregorčiča je še nekdo drugi, ki se tudi vadi, da bi mu „narodno delo“ neslo čim več tim bolje. Usedel se je na vreče na „Montu“, pri „Centrifugi“ ima zaslužka, sedaj se mu cedijo sline po deželnih kronicah, farji pa gonijo ljudi k njemu, da jih „zastopa“. — „Gorica“ naj blagovoli povedati, na koliko špekulira, da mu bo neslo „narodno delo?!“

Kar tri dni so praznovali v Mirnu 150-letnico „sv. stopnjic“ in 50-letnico ceste na Grad. Tri dni — in romarjev je bilo okoli 9000. Čudno, da se ni zgodil še kak čudež! — Prišel je bil tudi nadškof. Ali skoro vse vino, kar so ga imeli na Gradu, so porabili za prejšnje maše; za škofa je bilo premalo. Mežnar vpraša župnika, kaj početi. Ukaže mu, naj dodene vode k vinu, in mežnar je k približno 2 žlicam vina prilil še 2 žlici vode. Potem je škof maševal. To se komentira na posebne načine po goriški okolici!

„Miren bodi veren“. — Tako je vsklikal slavni mirenski župnik Rojec ob „slovesnih“ dneh na Gradu pri Mirnu. — „Miren bodi veren“ — to se pravi, ljudje božji, le prihajajte še v Miren, le bodite verni, in sicer tako verni, da prinesete vedno več darov v Miren. Darove radi sprejemajo. — Pravijo, da so nabrali v treh dneh okoli 14.000 K. Kako je naše ljudstvo še zabito in neumno!

Večne so tožbe o pomanjkanju denarja med ljudstvom, ali kadar se napove kje kaka božja pot, pa kar derejo tje, zlasti ženske, s kronicami v žepu. In svetle kronice jemljejo iz rut ter jih „darujejo“. Doma nima za sol — na božji poti ima pa krone za gg. nunce in cerkve. V Mirnu, tako pravijo, so nabrali okoli 14.000 K. Torej 14.000 K denarja je šlo — kam, za kako dobroto kmetu?! Cerkve in farovži bogatijo, kmetije gredo pa na boben. Nemala krivda na tem zadene „božje poti“ in druge take prireditve, ki niso nič drugega nego atentat na kmečke žepe.

Društvo „Zvezda“ iz Sovodenj je pelo pobožnim romarjem in še pobožnejšim romarjem v Mirnu ob tridnevnici. To društvo včasih zatrjuje, da ni klerikalno; kadar namreč tako kaže. Takrat hoče celo zatajiti svojega predsednika, znanega Luka brez klobuka. V resnici pa je „Zvezda“ skozi in skozi klerikalna; da jo je včasih sram, biti klerikalna, umemo, saj je marsikoga sram. Vodil je petje pravnik Rojec, ki je v Sovodnjah klerikalec, na Dunaju pa svečano zatrjuje, da ni in ne bo nikoli klerikalec. Tako izprija klerikalizem mlade ljudi.

Učitelj iz Kala, neki Lomšek, se lomi okoli „Kmečke zveze“. Ta človek, ki je od nekod priromal v našo deželo, je pristen klerikalec. Zato pa ga v Kalu ne marajo ter želijo, da bi jih kmalu zapustil; najboljše, da gre, odkoder je prišel. Nič ga ni sram, njega učitelja, da posluša klobasarije dr. Brecelja o ljudski šoli. Klerikalci hočejo omejiti šolski pouk, da bi bilo ljudstvo še bolj zatelebano, kar je v prid klerikalizmu, da toliko lažje molze ubogega kmeta — ali Kalani hočejo imeti dobro ljudsko šolo, v kateri se otroci kaj naučijo. Zato je Lomšek v navskrižju s Kalani. Naj ga dene šolska oblast med klerikalne backe, ki se čutijo srečne v temi in nevednosti. V klerikalno šolo tiče Lomšek in z njim drugi njegovi pajdaši, ne pa v naše šole, ki naj prinašajo med ljudstvo luč in vednost!

Na derviše. — „Kar je žena, to je mož“, je rekel sv. Ambrož. Duhovnik in učitelj morata biti kakor mož in žena. A ker je mož več kot žena, mora biti žena možu podložna. Duhovnik je mož, učitelj žena, torej mora biti učitelj podložen duhovniku“. — Do tega gorostasnega razmotrivanja in dokazovanja se je povspel prosluli župnik Kosec na ustanovnem shodu Slomškarjev v „Šol. domu“ ob navzočnosti eks-učiteljev in samega Jakliča, ki je tudi po milosti backov državni in deželni poslanec na Kranjskem; ob prisostvovanju učiteljev, ki niso vredni tega imena, ker eden je tudi „kavčmer“, drugi „mežnar“, a tretji petelinček, mož „cvilimož“; možje, ki silijo duhovniku pod srajco. — Ti „kavčmer“, mežnar, cvilimož so ta gorostasni nauk sprejeli z vidno ganljivostjo, da bodo deležni že na tem svetu vseh dobrot, ki jih nudi farovška komanda in omnipotenca, podprta z nadutostjo, ki nima meje; sprejeli so ta nauk z veseljem, ker jim je tudi obljubljeno, da smejo vsaki dan ~~policati~~ krožnike v faroržu; da smejo pomagati kuharici pri pomivanju itd. „Kavčmer“ in cvilimož sta se menda že skazala, kakor izborna v tej stroki; sedaj že kažeta skopitar in mali mož = cvilimož svojim vernim to umetnost na shodih ob navzočnosti sveta. Ljudje, ki se povspnejo do take izjave, so vredni, da jim človek pljune v brezsramni obraz; vredni so, da se jim na primeren način izbije breztaktno trditev o učitelju, ki že tako stoji pod komando poklicanih in nepoklicanih faktorjev. — Oni pop bi hotel kar naravnost učitelja pod peto, hotel bi kar naravnost, da bi se učiteljstvo brezpogojno udalo na milost in nemilost farovškemu gospodu. To so demokrati, so to socijalisti s krščanskim prepričanjem; to so nasledniki Krista, ki je učil ljubezen, bratstvo, enakost med vsemi ljudmi. — In naši eks-tovariši, ki so bili tako srečni, da so smeli ustanoviti Slomškarijo, so to trditev mirnim potom vtaknili v žep; nobeden izmed njih se ni oglasil in primerno poučil zbesnelega dervišа! Zakaj? — Ker nijeden ne misli s svojo glavo, ker nijeden nema v sebi možatosti in samozavesti, da bi se uprl taki brezprimerni trditvi. O skopitar, o Likar in drugi, kam ste prišli in kam še pridete, ako vam bodo Kosci in taki vladali!!

Duhovnik ima v cerkvi oblast; v šoli je učitelj gospodar, in te oblasti ne damo iz rok, tudi — če kri teče!

Končujem z Likarjem „V boj, makar do krvi“. — a.

Čudež na Brezjah. — Gledé znanega „čudeža“ na Brezjah piše „Mir“ tako-le: „Preden se v Rimu proglasi kdo kot svetnik, vrši se natančno preiskovanje življenja dotičnega človeka. Pri tem se nastavi takozvani „hudičev advokat“, ki ima iskati razloge proti nameravni razglasitvi. Tako mora biti; če bi sami ne kritikovali, sodili bi drugi, nepoklicani. Ravno posel „zlobnega advokata“ nočemo opravljati, a opozoriti vendar moramo slovenske krščanske časnikarje, da se o rečeh, ki so v tesni zvezi z verskimi vprašanji, ne piše več, nego je treba počakati, dokler stvar ni dosti pojasnena. Piše se namreč, kakor se nam zdi, malo preveč o nekem „čudežu“ na Brezjah. Nenadoma je ozdravelo dekle, ki „trikrat v bolezni daljši čas ni razen hostije doma prav ničesar užila in sicer prvič začetkom oktobra 1906 štiri, drugič v letošnjem postu šest in tretjič neposredno pred letošnjim Velikim šmarnom celih trinajst dni“. — Minilo je sedaj kakih 25 let, ko so na Koroškem slovele neke svetnice. V Pliberku so imeli eno zaprto, policija in zdravnik so jo nadzorovali, jedla ni nič, nosila je „Kristusove rane“, ki so krvavele, ne da bi zdravnik umel, kako, — in nazadnje je bila vsa stvar le velika blamaža za lahkoverno duhovščino. V slučaju, ki nas zdaj zanima, zdravnikom ne bo lahko mogoče konstatirati kakovost bolezni. Iz živčnih bolezni pa lahko dozori vse mogoče.“

Ricmanje ležijo klerikalcem globoko v želedcu. Sedaj zopet lažejo nesramno o Ricmanjcih ter jih slikajo za razbojnike, ki so hoteli v nedeljo na shodu ubiti „Slovenčevega“ poročevalca nekega Treseglava. „Slovenec“ je Ricmanjce že najinfamneje žalil, zato je bila skrajna predrznost, poslati v Ricmanje poročevalca. Pa kljubu temu niso hoteli nič hudega Treseglavu. Šele ko se je odpeljal, je dobil v pozdrav par primernih besed, njegov očim pa je udaril z bičem dve osebi, na kar je Treseglavu nekdo izbil klobuk. To je vse tisto „tolovajstvo“, katerega so polni farovški listi. —

Požar je bil nastal v trgovini jestvin Savrin na Verdijevem Tekališču. Škode je okoli 4000 K.

Pevsko in bralno društvo „Lira“ v Komnu vabi na občni zbor, ki bo v nedeljo 29. t. m. v društvenih prostorih ob 1. uri pop.

Padel je bil z voza ter se močno poškodoval na hrbtu 58-letni A. Lisjak iz Vrtovina. To je bilo že pred 3 tedni. Ni se brigal za rano in bolečine, ali slednjič mu je bilo le tako hudo, da se je dal pripeljati v Gorico v bolnišnico. Bolan je sedaj nevarno.

V pretepu je bil ranjen v Št. Ferjanu 20 letni Anton Gravner, katerega zdravijo sedaj usmiljeni bratje v Gorici. — Obdolžena sta, da sta ga ranila na glavi z nožem neki Vogrič in neki Ciglič.

Selski fantje priredijo v nedeljo, dne 29. t. m. javni ples na prostoru g. Ant. Bončeta.

Cirkus „Kolosej“ začne drevi ob 8. uri s predstavami na Birsovem zemljišču v ulici Codelli.

Trgovsko - obrtne in gospodarske vesti.

Cena letošnji rebuli. — Pri zaupnem razgovoru gg. županov in podžupanov in drugih posestnikov iz Brd, ki se je vršil na povabilo g. poslanca Jakončiča na Dobrovem dne 22. t. m. ob 4. popoldne, se je sklenilo glede cene letošnji rebuli priporočati srednjo ceno t. j. 40 kron hektoliter ter naj navadni nameček odpade.

Te razprave so se udeležili župani in podžupani in drugi starašini iz Biljane, Medane, Kožbane, Kojskega in z Dolenj.

Naravno je, da je cena odvisna ne le od kakovosti ampak tudi od množine vina, ki se misli prodati; toda z ozirom na letošnji izboren pridelek se ta cena sama priporoča.

Trgatev je letos vesela in lepa. Okoli Gorice že trgajo, po Vipavskem so začeli v ponedeljek deloma, po večini prično prihodnji ponedeljek. Takrat prično trgati tudi Kraševci in Brici.

Koliko je industrijalnega delavstva v Avstriji. — Statistični oddelek trgovskega ministerstva poroča, da je bilo meseca maja 1906 v Avstriji 12.594 industrijalnih podjetij, na katerih je bilo uslužbenih 1,037.601 delavcev in sicer 728.920 moških in 308.681 ženskih; od teh je bilo 39.673 moških in 26.579 ženskih izpod 16 let starih. Po deželah jih odpada na Češko 432.874, na Nižje-Avstrijsko 300.654, na Moravsko 156.577, to je, na te tri dežele 890.105, ali 76 odstotkov od vsega industrijalnega delavstva v Avstriji.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. — V službo se sprejme: 3 poslovodje, 1 knjigovodja in korespondent, 1 kontoarist, 7 pomoč. mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 1 pomočnik železninarske stroke, 3 prodajalk, 6 učencev.

— Službe iščejo: 4 poslovodje, 4 knjigovodje in korespondenti, 3 kontoristi, 16 pomočnikov mešane stroke, 8 pomočnikov špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočniki železninarske stroke, 3 pomočniki modne in galant. stroke, 15 kontoristinj, 5 blagajničark, 6 prodajalk, 2 potnika. — Posredovalnica posreduje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Z Dunaja nam poroča g. Pregrad, sodrug tvrdke Pregrad & Černetič v Gorici, da je nakupil za jesensko in zimsko sezono specijalne modne vrste blaga, kakoršno zahteva danes modni svet.

Moda, o kateri naj malo omenim, je v tej seriji tako ženialna in praktična, kakor že dolgo ni bila. Obleke, ki so že za jesensko dobo razstavljene, so naravnost umetniški izdelki.

Kot merodajne barve so izdane vse rujavkaste nianse, največ pa havana do temno rujave maron. Zelo priljubljene so tudi zelenkaste, pepelnaste in plavkaste (modre) barve k sedaj veljavnemu ukusu, po vladajoči japonski modi, so največ priljubljene živahneje barve pa bodisi za obleke, bluze ali okraske.

Angleški ukus se je z veliko zanimivostjo zavzel za črtaste in pa križaste desene Chik, katerega so dunajske umetnice in japonske mode ustvarile, to je eleganca največje stopinje. —

Kratko še omenim, da bode vse vrste blago v zalogi tvrdke Pregrad & Černetič v Gorici, katero bode v izložbah razstavljeno.

Konto-korent (tekoči račun) tak je naslov knjižici, ki jo je priredil in izdal Fran Zelenik, trg. knjigovodja, ter je izšla v njegovi samozaložbi Iv. Lampreta v Kranju. Ta knjižica je prvi zvezek trgovske knjižnice, ki jo bo izdajal omenjeni gospod štirikrat na leto. Razlaga bistvo konto-korenta in različne načine računjanja obresti v kontokorentu z obrazci ter je dobro došla našim trgovskim krogom. Knjižica se naroča pri g. F. Zeleniku v Ljubljani ter stane 30 vin.

Razgled po svetu.

Ruski vnanji minister Izvolski je dospel na Dunaj včeraj zjutraj.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru uganjajo klerikalci grdo hinavščino glede splošne in jednake volilne pravice. Slavni Gessmann je pripravil načrt za splošno in enako volilno pravico, ali le za pesek v oči, kajti načrt so klerikalci odklonili ter se izrekli za splošno kurijo, ki je pa atentat na tiste sloje, ki nimajo doslej volilne pravice za deželni zbor. Pogoj za volilne pravico je triletno bivanje v kakem kraju, volilno pravico naj imajo le „Gemeindemitglieder“, to je oni, ki bivajo tam tri leta, imajo ali domovinsko pravico ali posestvo ali plačajo kak direktni davek. — Iz tega se vidi, kako sleparijo klerikalci s splošno in jednako volilno pravico in kake volilne „reforme“ so jim pri srcu!

Ločena soproga saksonskega kralja je spravila kraljevski dvor v Draždanih zopet v veliko razburjenje. Grofica Montignoso, kakor se imenuje, se je skrivaj poročila z nekim italijanskim muzikantom Tosellijem, svojo hčerko, princezinjo Moniko pa je skrila kdo ve kje. Stanuje pa grofica pri nekem zdravniku v Londonu ter čaka — poroda.

Pred porote v Trstu je bil obsojen na 5 let ječe A. Zattoni radi oskrumbe na 8-letni deklici. — Radi zločina ubojstva je bil obsojen na 4 leta v ječo težak Jakob Ferro iz Vodnjana, ki je zabodel z nožem kočijaža H. Ipavca.

Nemci v Trstu se gibljejo. Nemški železničarji so si ustanovili svojo narodno organizacijo, ustanovilo se je politično društvo za nemške delavce. Kakor znano, je tudi velik del. trgovine v Trstu v nemških rokah. Lahi to mirno gledajo; zadovoljni so, da smejo stresati svojo jezo nad Slovenci. Ali dan maščevanja bo strašan.

Zagreb dobi električno razsvetljavo, in sicer s 5. oktobrom t. l.

V Pulju je umrl pomorski gen. komisar Stanko Budisavljević, goreč srbski rodoljub.

Pasivna rezistenca na privatnih železnicah, ki se stekajo na Dunaj, preti izbruhniti, če se pravočasno ne odpomore. Pri železniškem ministru je bilo radi tega 40 nemških državnih poslancev. Obljubil je posredovanje.

Mednarodni kongres za pomorsko pravo je bil otvorjen včeraj v Benetkah.

Reklama na nagrobnih spomenikih. — Amerikanci so povsod v prvi vrsti trgovci, celo na pokopališčih. Tako je čitati v Njujorku na pokopališču sledeči napis: „Pod tem kamnom bo počival nekega dne James Bolton, sedaj pa še vodi sijajno v 15. aveniji št. 57 znano trgovino s čevlji in usnjem I. Bolton i. dr.“ — Drugi nagrobni spomenik ima napis: „Tukaj leži John Smith; ustrelil se je z revolverjem zistem „Colt“ ter bil pri priči mrtev. Revolver „Colt“ je najboljše orožje za samomorilce.“

Laborant

z večletno službo, vojaščine prost

išče službe

v lekarni ali mirodilnici.

Ponudbe je pošiljati na naslov **Štanc Josip** — Leibnitz — Štajersko.

Français

cours pour les examens, littérature grammaire, conversation chez **Madame Sidonie Pervanje — Kotalik** qui fut pendant 14 ans maîtresse à l'école evangelique à Trieste aux classes ainsi que, aux cours supérieurs, et prépara en outre 41 demoiselles aux examens d'Etat.

Gorso Giuseppe Verdi 40, II. p.

9—12 a. m. 3—5 a. m.

Pozor! Došel je!

Veliki cirkus Kolozej

Največje potujoče podjetje v tej obliki na Avstrijskem, obstoječe iz 50 oseb, samih umetnikov prve vrste in s svojo lastno godbo.

Danes 26. septembra

točno ob 8. uri zvečer

velika otvoritvena predstava z izvanrednim posebnim vsporedom.

Vsak dan in pri vsakem vremenu velika predstava. — Vedno menjajoči se vspored.

Otvoritev blagajne ob 6. uri.

Začetek ob 8. uri. — Konec ob 10. uri.

Cene prostorov in druge podrobnosti bodo razvidne na dnevnih plakatih.

K obilni udeležbi uljudno vabi

s spoštovanjem

R. Horvath,

ravnatelj in lastnik.

F. Podberščič,

avtoriz. kamnoseški mojster, Gorica, Tržaška ulica št. 17.

Priporoča

slavnemu občinstvu za bližajoči se **vseh vernih duš dan**

svojo bogato zalogo

različnih nagrobnih spomenikov, bodisi priprostih ali finih iz kraškega kamna najbolje vrste za 15 K in više.

V zalogi ima tudi razne kamenite plošče, umivalnike za kuhinje, žlebe itd. itd.

Sprejema in izdeluje vsakovrstna kamnoseška in v strugarsko stroko spadajoča dela po prav zmernih cenah.

Dojilja (3 mesece)

zdrava in krepka ženska zdravniško priporočena

išče službe.

Naslov se izve v tobakarni

P. Kreblja, Kapucinska ul. 1.

Božidar Božič

pek in sladčičar

Sv. Lucija ob Soči

Priporoča različne fine likerje, vino v steklenicah itd. itd.

Hotel „Pri zlati kaplji“

v Solkanu pri Gorici

v bližini „Mizarske zadruge“.

Toči izvrstna bela in črna vina, istrski refošk, kraški teran in pristna bela domača vina. — Žgane in druge opojne pijače več vrst. — Izvrstna kuhinja postreže ob vsakem času z mrzlimi in gorkimi jedili.

Postrežba točna, cene zmerne.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča

Anton Milost,

lastnik.

Vinske sode

od 12 do 60 hektolitrov iz hrastovega lesa v dobrem stanju odda po nizki ceni tvrdka

M. Rosner i drug, Ljubljana.

Kerševani & Čuk

v Gorici

Stolni trg št. 9 (piazza Duomo)

priporoča svojo

zalogo šivalnih strojev

raznih sistemov

za umetno vezenje (rekamiranje)

Zaloga dvokoles.

Mehanična delavnica konec Raštelja št. 4 sprejema vsako popravo šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Šivalne stroje in poprave jamčiva od 5-10 let.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles

Waffenrad z dveletnim

in Bayal z enoletnim jamstvom

pri

Batjelu

v Gorici, Via Duomo štev. 3.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče niraberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Mišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi. 2 35—8

Odlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila **vsakovrstnega** tudi najfinejega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, **odlikovane** velikonočne pince itd.

Prodaja različna **fina vina in likerje na drobno ali v originalnih** butelkah

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo

po jako zmernih cenah.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtne zadruge v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadružni register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine ½% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4½%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravilni po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorec«.

Nova pravila so se razposiala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadružnem uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

Filijalka v Dornbergu.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške pince, potice itd.

Fata morgana

se obljube kričeče reklame, o katerih se je marsikateri v svojo lastno škodo že večkrat prepričal. Tedaj kupujte le tam kjer ste se prepričali, da dobite za Vaš dober denar tudi pošteno blago, ker lahkomiseln je oni, kdor vlaga svoj denar samo v najbolj ceno, ničvredno blago brez vsake trajnosti.

Kdor hoče dobiti zares dobro in trajno blago po primerno nizkih cenah, naj se obrne vedno le na domačo tvrdko

J. ZORNIK — Gorica, Gosposka ulica št. 10

koja si šteje v čast, postreči svoje cenjene odjemalce vedno z blagom najbolje kakovosti.

Tu dobite največo izber **k asnih lišpov** za obleke po vsakej ceni, čipke, trakove, svile, pajčolane, pasove, svilene šerpe in čipkaste rute, vezenine, baržune, cvetlice za klobuke, dalje

toiletna mila, dišave, Eau de Cologne, glavnike torbice iz pliša in usnja, žepne rute, nogovice, predpasnike, rokovice cvirnate in Glaçe najbolje tvarine;

Zaloga belega in Jaeger perila za gospode, ovratnikov, naramnikov, krasnih ovratnic, kolesarskih jopic, golenic itd.

Došle so že vse zadnje novosti najlepših solnčnikov vsake vrste in cene.

V zalogi se drži vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

Izbira nedosežna!! **Cene brez konkurence!!**

Mehanična delavnica

I. Potočnik & A. Hügel

GORICA — za vojašnico — GORICA

Telefon št. 71

Koncesijonirana inštalaterja za plinove, vodne in električne razsvetljave. Sprejemata oddajo in montiranje parne in gorkovodne kurjave; kompletne oprave kopališč, vodovodov, preskrbujeta posestva, vile in občine z vodo, vodnjaki in sesalkami za vsake smotre in za vsako visočino, postavljata popolno električno razsvetljavo in električne naprave za proizvajanje sile, napeljujeta telefon, telegraf in strelovode.

V bogati zalogi imata tehnične predmete, kakor železo, kotlovino, med (mesing), svinec in kositerne cevi, armature in priprave za paro-, vodo- in plinovode, vse vrste mineralnih olj, olja za avtomobile, parne in plivove motorje.

Zastopata tovarne za jeklo: „Poldihütte“, St. Pöltensko tovarno mehkega železa in livarno jekla, in „Ww. Lutz sinovi“ v Bludencu, t. j. tovarno, ki izdeluje posteklinate (email) peči in izveske.

Izdelujeta in imata v zalogi vsakovrstne predmete in inštalacijske priprave za močne in šibke tokove, pripomočke za inštalaterje. Imata tudi moderno opravljeno delavnico za galvanotehniko, pozlačenje, poniklejevanje in za plastične navdarke. — Mehanična delavnica z motorjevim obratom in s precizijskimi stroji za fino izdelovanje in za različne izdelke, katere se proizvaja na vrtečih in pooblajočih strojih. Poprave na vsakovrstnih parnih in plinovih motorjih se skrbno izvršujejo. — Točna postrežba in zmerne cene. — Načrti proračuni brezplačno.

Dr. E. Volčič v Novem me... (Rudolfovo :: K...

je uredil in izdal:

1. Civilno-pravdni re... sodni pravilnik

z drugimi civilno-pravdnimi zakoni. — Knjiga je popolen zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvatskem jeziku. — Obseg XII. in 900 s... cena vezani knjigi 8 K, poštnina 5... dol...

2. Odvetniška tarifa

slovenskem in hrvatskem jeziku pred sodišči; sodne pr... Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 ... Knjigi se dobivate v „Slovanski knji...

A. Gabršček v Gorici.